

Powszechny Spis Rolny 2020 – wyniki wstępne w województwie podkarpackim

1.10.2021

Powszechny Spis Rolny (PSR) został przeprowadzony na terytorium Polski w okresie od 1 września do 30 listopada 2020 r., według stanu na dzień 1 czerwca 2020 r.

Spisem rolnym, jako badaniem pełnym, zostały objęte gospodarstwa rolne, których użytkownikami były osoby fizyczne (gospodarstwa indywidualne) oraz osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej.

Liczba gospodarstw rolnych była niższa niż w 2010 r.

↓ 19%

Spadek liczby gospodarstw rolnych w porównaniu z PSR 2010

Według wstępnych wyników Powszechnego Spisu Rolnego, w 2020 r. zmniejszyła się liczba gospodarstw rolnych, przy jednoczesnym niewielkim wzroście ich średniej powierzchni. W porównaniu z wynikami uzyskanymi w PSR 2010, zmniejszeniu uległa powierzchnia użytków rolnych. Znacznie zmniejszyło się pogłowie świń i bydła.

1. Gospodarstwa rolne

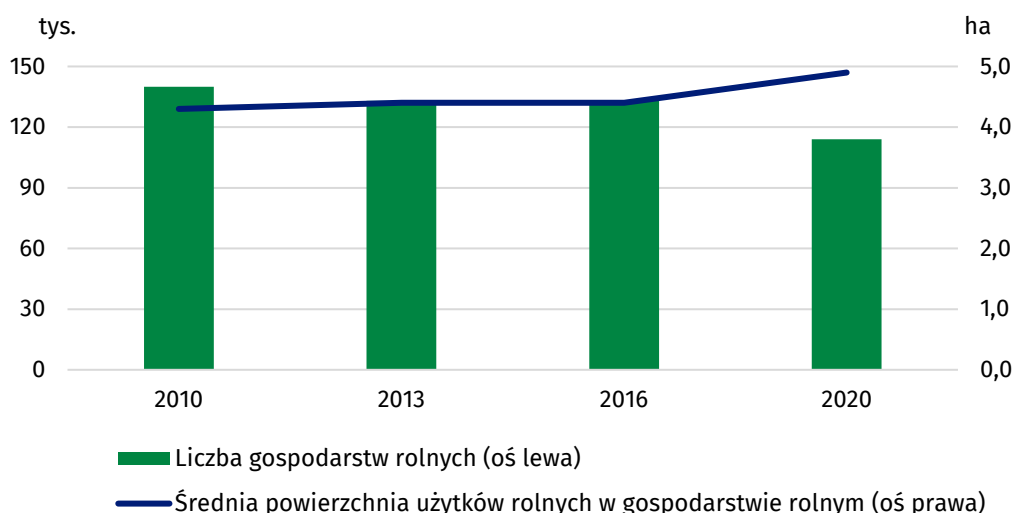
Według wstępnych wyników Powszechnego Spisu Rolnego w 2020 r. liczba gospodarstw rolnych w województwie podkarpackim wyniosła 113,9 tys. i w porównaniu z wynikami Powszechnego Spisu Rolnego 2010, zmniejszyła się o 26,6 tys., tj. o 18,9% (w kraju odnotowano spadek liczby gospodarstw rolnych o 12,7%). Gospodarstwa z terenu województwa podkarpackiego stanowiły 8,6% gospodarstw rolnych w kraju. W rolnictwie województwa podkarpackiego, podobnie jak i w kraju, dominowały gospodarstwa indywidualne, które w 2020 r. stanowiły 99,5% ogółu gospodarstw rolnych (w kraju 99,4%).

W odniesieniu do 2010 r. odnotowano wzrost liczby gospodarstw o powierzchni powyżej 15 ha użytków rolnych (o 43,6%), w tym znacznie zwiększyła się liczba gospodarstw w grupie obszarowej 20-50 ha użytków rolnych (o 54,5%) oraz gospodarstw powyżej 50 ha użytków rolnych (o 58,1%). Spadek liczby gospodarstw odnotowano w grupie obszarowej 2-5 ha użytków rolnych – o 22,3%, 1-2 ha – o 21,4% i w przedziale 5-10 ha użytków rolnych o 19,2%.

Pomimo wzrostu liczby gospodarstw większych obszarowo, struktura gospodarstw rolnych województwa podkarpackiego nadal pozostaje rozdrobniona. W 2020 r. podobnie jak i dziesięć lat temu przeważały gospodarstwa o powierzchni do 5 ha użytków rolnych (79,4% ogółu gospodarstw). Jednak w porównaniu z 2010 r. ich udział zmniejszył się o 2,5 p.proc. Wzrost (o 1,6 p.proc.) odsetek gospodarstw o powierzchni powyżej 15 ha użytków rolnych.

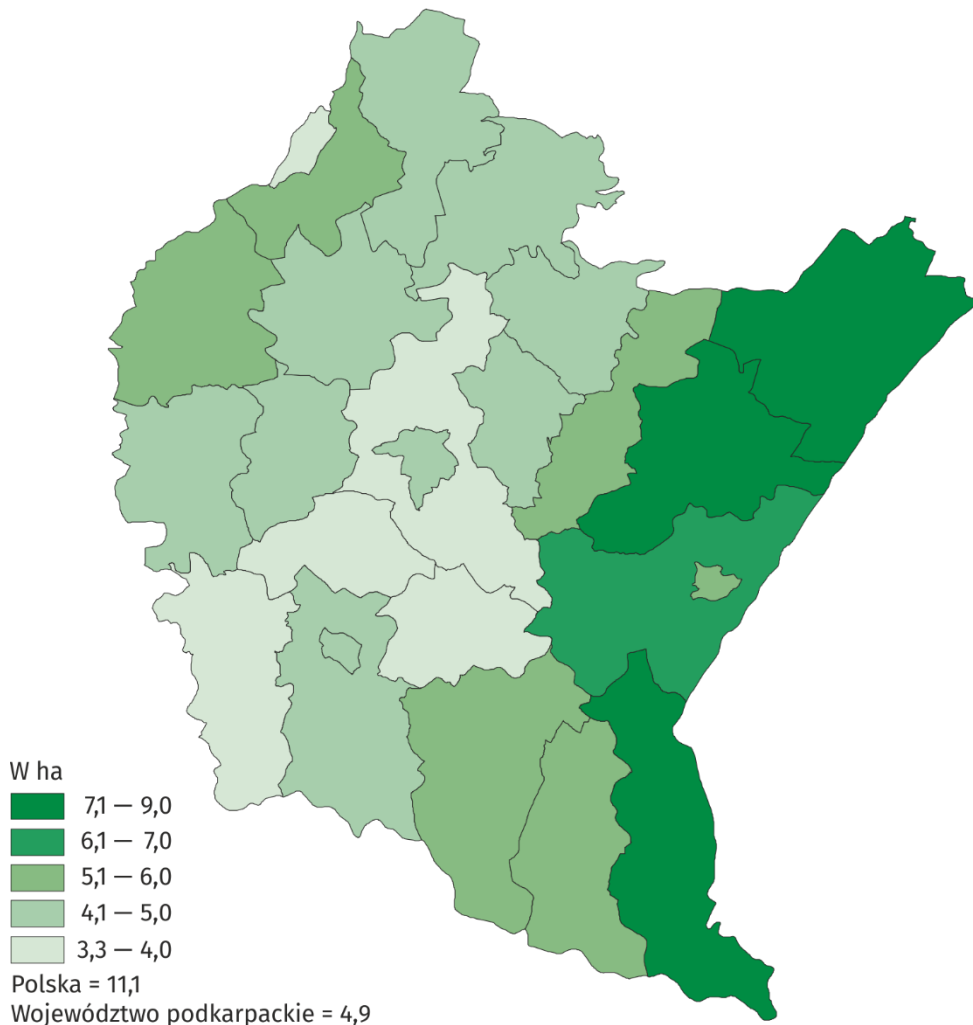
Średnia powierzchnia ogólna gospodarstwa rolnego wyniosła w 2020 r. 5,8 ha (5,2 ha w 2010 r.), w tym użytków rolnych 4,9 ha (4,3 ha w 2010 r.). W Polsce przeciętna powierzchnia jednego gospodarstwa była ponad dwa razy większa i wyniosła odpowiednio 12,4 ha i 11,1 ha, wobec 11,3 ha i 9,8 ha w 2010 r.

Wykres 1. Gospodarstwa rolne i średnia powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwie rolnym

Średnia powierzchnia UR przypadająca na gospodarstwo była najwyższa w powiecie bieszczadzkim (9,0 ha) oraz w powiatach jarosławskim i lubaczowskim (po 7,5 ha). W tych powiatach odnotowano również najwyższy udział gospodarstw o powierzchni 15 ha i więcej użytków rolnych. W powiecie bieszczadzkim udział tych gospodarstw wynosił 10,5%, jarosławskim – 7,8%, a w lubaczowskim – 7,5%. Najniższą średnią powierzchnię użytków rolnych przypadającą na gospodarstwo odnotowano w powiecie brzozowskim (3,3 ha) i w nim był także najniższy udział gospodarstw powyżej 15 ha UR.

Mapa 1. Średnia powierzchnia użytków rolnych według powiatów w 2020 r.

W 2020 r. wśród ogółu gospodarstw województwa podkarpackiego dominowały gospodarstwa z produkcją mieszaną (prowadzące zarówno uprawę roślin jak i chów zwierząt) – 52,6% (66,5% w 2010 r.). Wyłącznie produkcję roślinną prowadziło 46,9% gospodarstw (32,9% w 2010 r.), a niespełna 1% gospodarstw, tak jak i dziesięć lat temu, prowadziło tylko produkcję zwierzęcą. Inaczej przedstawiała się struktura w kraju, gdzie dominowały gospodarstwa prowadzące wyłącznie produkcję roślinną – 55,8%, gospodarstwa z produkcją mieszaną stanowiły 43,6%, a prowadzące wyłącznie produkcję zwierzęcą, podobnie jak na Podkarpaciu, niespełna 1%.

2. Użytkowanie gruntów i powierzchnia zasiewów

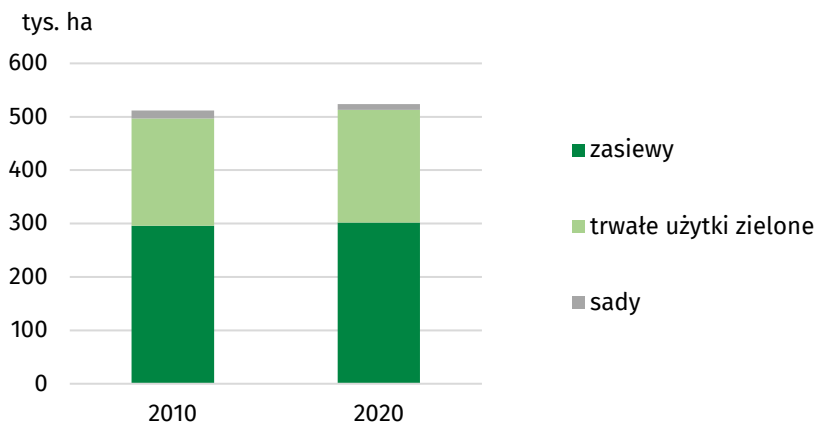
Analizując wyniki Powszechnego Spisu Rolnego z lat 2020 i 2010 można zauważyć zmiany zachodzące w użytkowaniu gruntów. Zmniejszyła się (o 8,2%) ogólna powierzchnia gruntów należących do gospodarstw rolnych z 723,6 tys. ha do 664,6 tys. ha.

Według wstępnych wyników Powszechnego Spisu Rolnego w 2020 r. powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwach rolnych zajmowała 562,4 tys. ha i w porównaniu z wynikami PSR 2010 r. była o 7,7% mniejsza. Użytki rolne w dobrej kulturze – utrzymywane zgodnie z normami – zajmowały 544,8 tys. ha, tj. 96,9% (92,6% w 2010 r.) powierzchni użytków rolnych. Do użytków rolnych wlicza się również powierzchnię użytków wyłączonych z produkcji, tzn. takich, które nie są utrzymywane według zasad dobrej kultury rolnej, uprzednio użytkowane jako tereny rolnicze. Grunty te są wyłączone z płodozmianu i nie przewiduje się dla nich wy-

korzystania rolniczego, ale znajdują się w kondycji pozwalającej na ich przywrócenie do produkcji rolniczej. Grunty takie stanowiły 2,6% powierzchni ogólnej gospodarstw, a w strukturze użytków ich udział wynosił 3,1% (w 2010 r. – 7,4%).

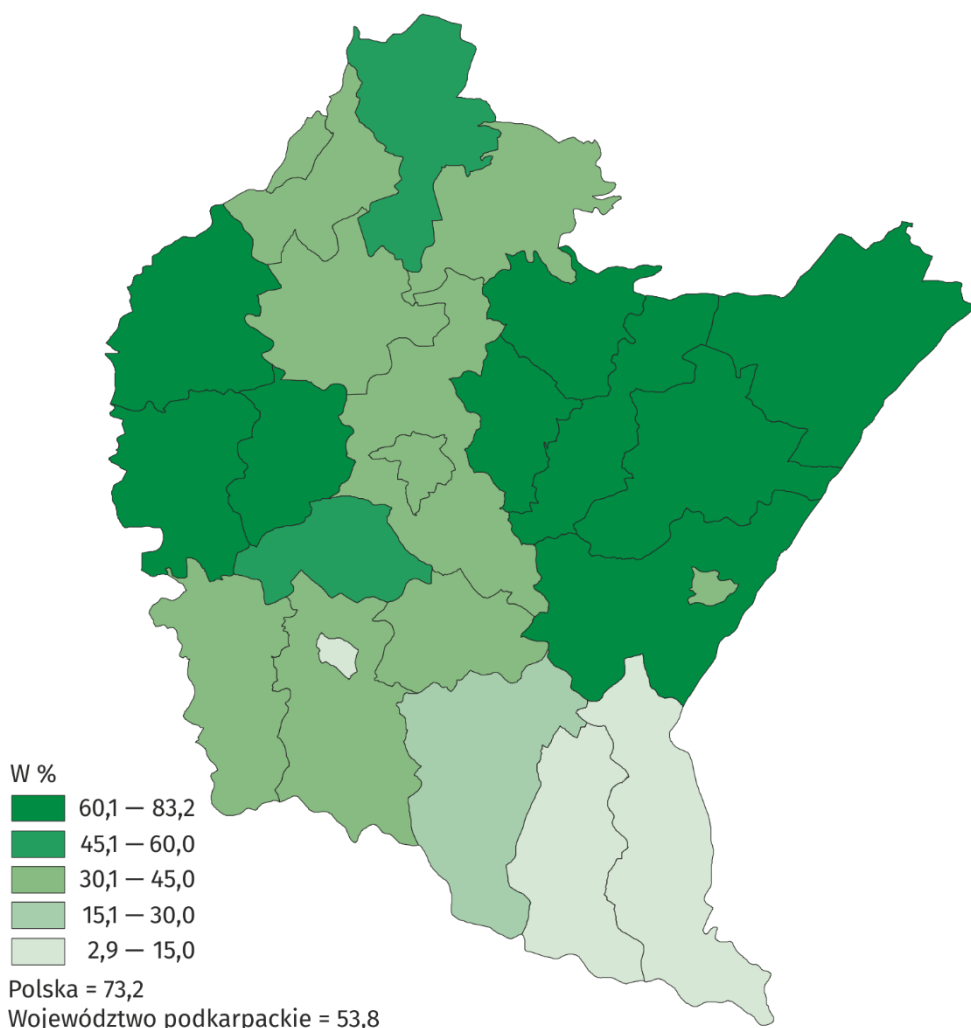
W strukturze użytkowania gruntów dominowała powierzchnia zasiewów, która stanowiła 55,5% (w 2010 r. – 52,5%) powierzchni użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej. Trwałe użytki zielone (łąki i pastwiska trwałe) zajmowały 38,8% (w 2010 r. – 35,8%) powierzchni użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej.

Wykres 2. Powierzchnia głównych kategorii użytków rolnych w dobrej kulturze

Powierzchnia zasiewów w 2020 r. w województwie podkarpackim wyniosła 302,4 tys. ha, co stanowiło 2,8% powierzchni zasiewów w kraju. W odniesieniu do 2010 r. powierzchnia zasiewów ogółem była większa o 6,1 tys. ha, tj. o 2,1%.

Mapa 2. Udział powierzchni zasiewów w ogólnej powierzchni użytków rolnych według powiatów w 2020 r.

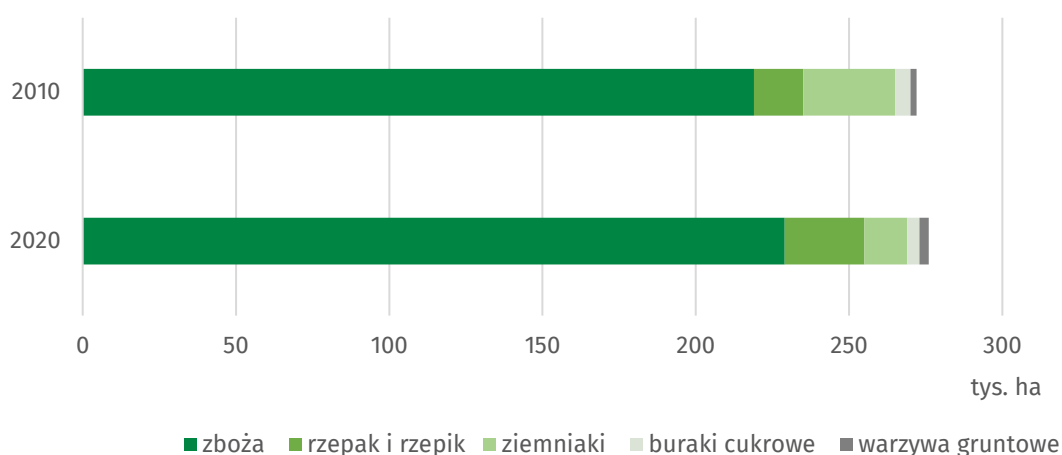

Biorąc pod uwagę udział powierzchni zasiewów w ogólnej powierzchni użytków rolnych, obserwuje się duże zróżnicowanie terytorialne, które waha się od 2,9% w powiecie leskim do 83,2% w powiecie jarosławskim.

W strukturze zasiewów w 2020 r., podobnie jak i w latach poprzednich, dominowały zboża (zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi oraz gryka, proso i inne zbożowe, łącznie z kukurydzą na ziarno), które zajmowały powierzchnię 229,1 tys. ha, co stanowiło 75,8% (w 2010 r. – 74,0%) ogólnej powierzchni zasiewów. W porównaniu z wynikami spisu rolnego z 2010 r. powierzchnia zbóż zwiększyła się o 4,5%. W okresie dziesięciolecia 2010–2020 odnotowano znaczny wzrost (o 62,5%) powierzchni uprawy rzepaku i rzepiku. Wzrost powierzchni odnotowano również w przypadku warzyw gruntowych (o 19,1%). Natomiast zmniejszyła się (o ponad 50%) powierzchnia ziemniaków. Również areal uprawy buraków cukrowych był w 2020 r. mniejszy niż dziesięć lat temu o 22,3%.

W strukturze zasiewów największy udział miały zboża, które zajmują prawie 76% powierzchni

Wykres 3. Powierzchnia zasiewów według grup ziemiopłodów

W skali województwa najczęściej zbóż uprawiano w powiecie jarosławskim (14,9% wojewódzkiej powierzchni zbóż) i mieleckim (10,8%), a najmniej w powiecie bieszczadzkim (0,0%). Uprawa ziemniaków w 2020 r. dominowała w powiatach dębickim i jarosławskim, w których udział w wojewódzkiej powierzchni stanowił odpowiednio 19,3% i 11,1%. Największy udział na Podkarpaciu powierzchni uprawy buraków odnotowano w powiecie sanockim (21,2%), w przypadku powierzchni rzepaku i rzepiku dominował powiat jarosławski (21,8%), a najczęściej warzyw gruntowych uprawiano w powiecie leżajskim (27,6%).

3. Zwierzęta gospodarskie

W porównaniu z wynikami spisu przeprowadzonego w 2010 r., odnotowano spadek pogłowia większości gatunków zwierząt gospodarskich.

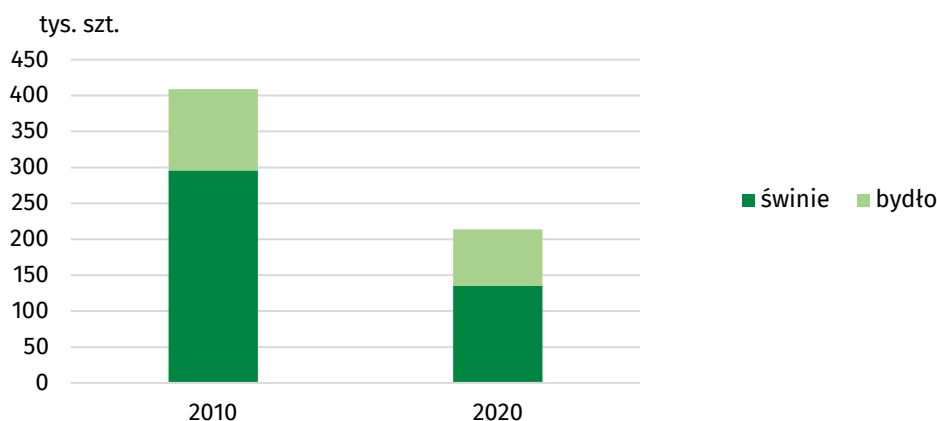
Pogłowie bydła ogółem w województwie liczyło 79,0 tys. szt., co stanowiło 1,3% pogłowia bydła w kraju. W porównaniu z 2010 r. liczebność stada zmniejszyła się o 34,7 tys. szt., tj. o 30,5% (w kraju odnotowano wzrost o 9,8%). Odnotowano również w spadek pogłowia krów o 40,5% (w kraju o 6,4%).

Według PSR 2020 r. pogłowie świń ukształtowało się na poziomie 135,1 tys. szt., co stanowiło 1,2% pogłowia świń w kraju. W porównaniu z PSR 2010 r. stado świń zmniejszyło się o 54,4% (w Polsce odnotowano spadek o 26,8%).

Pogłowie drobiu ogółem w 2020 r. liczyło 5,7 mln szt., a jego udział stanowił 2,5% pogłowia w Polsce. W porównaniu z 2020 r. pogłowie drobiu zmniejszyło się o 14,3% (w kraju wzrosło o 29,4%).

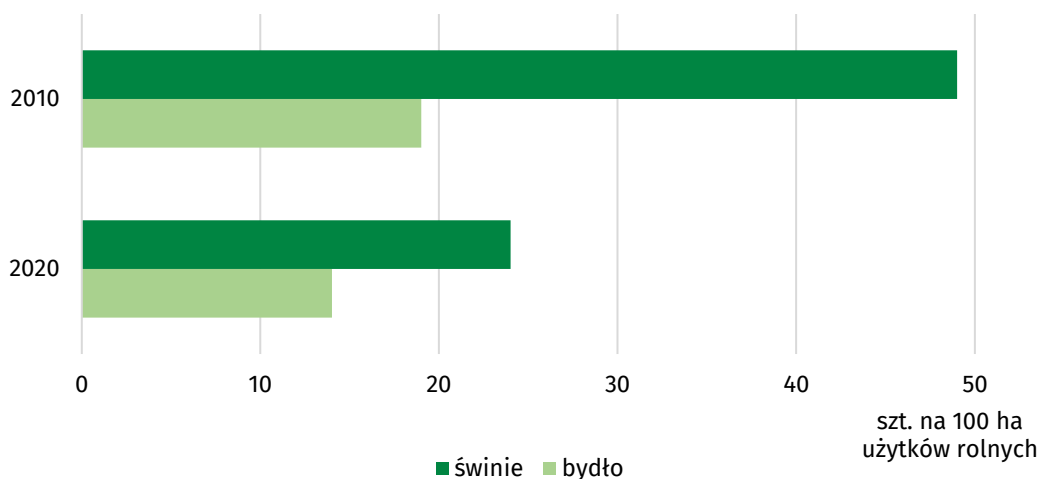
Znacznie zmniejszyło się pogłowie świń i bydła. Zmniejszyło się również pogłowie drobiu

Wykres 4. Pogłowie wybranych zwierząt gospodarskich

Średnio w województwie podkarpackim obsada bydła na 100 ha użytków rolnych w 2020 r. wynosiła 14 szt. (w kraju 43 szt.) i była mniejsza o 5 szt. od notowanej w 2010 r. W przypadku trzody chlewnej omawiany wskaźnik dla województwa wynosił 24 szt. wobec 49 szt. w 2010 r., w kraju było to odpowiednio 76 szt. i 103 szt.

Wykres 5. Obsada wybranych zwierząt gospodarskich

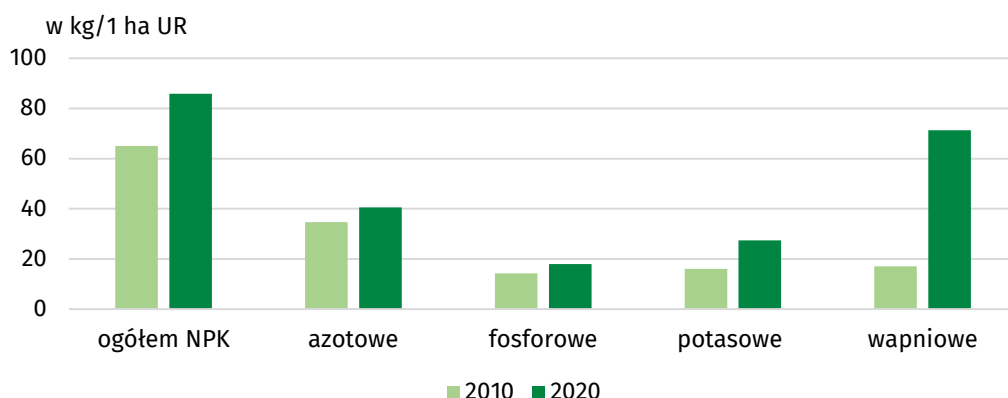
4. Nawożenie roślin

Zużycie nawozów mineralnych, łącznie azotowych, fosforowych i potasowych (NPK), w roku gospodarczym 2019/2020 było o 21,8% większe niż w 2009/2010 r. i wyniosło 48,3 tys. ton. W 2020 r. na 1 ha użytków rolnych ogółem zużyto przeciętnie 85,9 kg NPK. W stosunku do 2010 r. w największym stopniu zwiększyło się zużycie nawozów potasowych (o 70,2%) i wyniosło 27,4 kg na 1 ha użytków rolnych. Pod uprawy zastosowano 40,5 kg/ha nawozów azotowych i 18,0 kg/ha nawozów fosforowych, tj. więcej niż w 2010 r. odpowiednio o 16,7% i o 25,9%.

Zużycie nawozów mineralnych w województwie podkarpackim było jednym z najniższych w Polsce i stanowiło 64,6% krajowego zużycia NPK na 1 ha użytków rolnych (w kraju wyniosło 132,9 kg).

Wyższe było zużycie nawozów mineralnych i wapniowych w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych

Wykres 6. Zużycie nawozów mineralnych i wapniowych

Zużycie nawozów wapniowych w województwie podkarpackim na 1 ha użytków rolnych wyniosło 71,3 kg i stanowiło 78,1% zużycia w kraju (w kraju – 91,3 kg). W porównaniu z 2010 r. zużycie nawozów wapniowych było ponad 4-krotnie wyższe.

5. Ciągniki i maszyny rolnicze

Według wstępnych danych Powszechnego Spisu Rolnego w 2020 r., w gospodarstwach rolnych województwa podkarpackiego było 91,3 tys. ciągników, tj. o 4,9% mniej niż w 2010 r., a w przeliczeniu na 100 gospodarstw przypadało 80 ciągników (w 2010 r. – 68). Średnia powierzchnia przypadająca na 1 ciągnik zmniejszyła się z 6,3 ha użytków rolnych w 2010 r. do 6,2 ha w 2020 r. (w kraju z 10,5 ha do 10,1 ha).

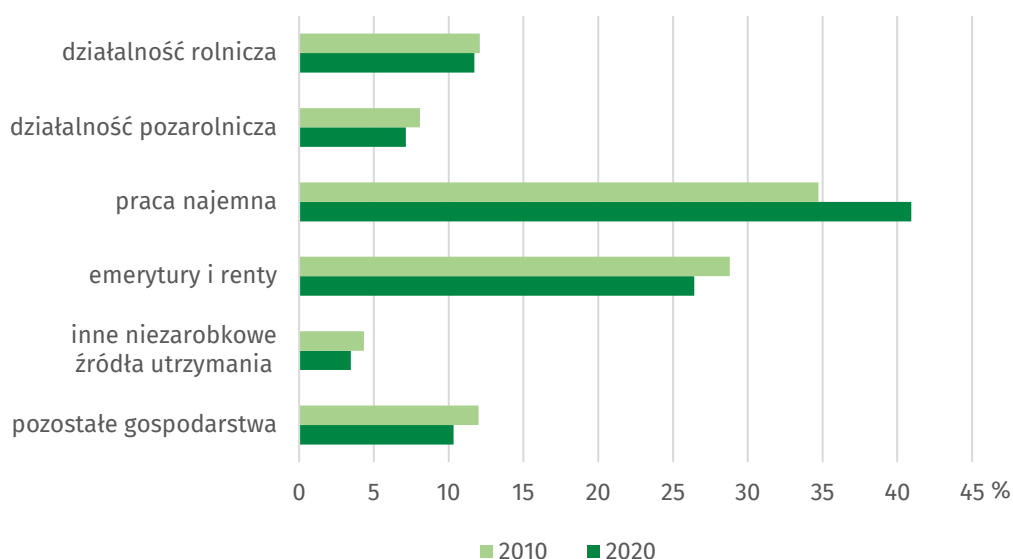
W stosunku do wyników poprzedniego spisu rolnego, przy utrzymującej się od lat przewadze zbóż w strukturze powierzchni zasiewów i wzroście powierzchni uprawy rzepaku, zwiększyła się liczba kombajnów do zbioru tych ziemiopłodów (o 27,3%).

W porównaniu z wynikami spisu 2010 r. odnotowano zmniejszenie liczby kombajnów do zbioru buraków cukrowych (o 58,7%), silosokombajnów (o 50,5%) oraz kombajnów ziemniaczanych (o 0,3%).

6. Źródła dochodów gospodarstw domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego

Działalność rolnicza jako główne źródło utrzymania (źródło dochodów przekraczające 50% dochodów ogółem), była w województwie podkarpackim w 2020 r. dla 11,7% gospodarstw domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego.

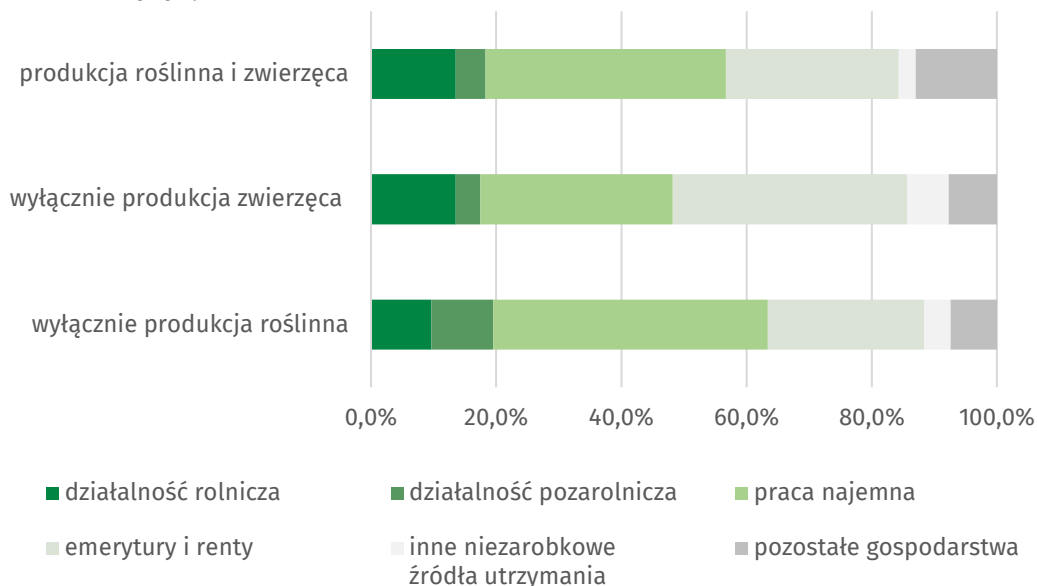
Wykres 7. Struktura gospodarstw domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego według głównego źródła dochodów

Odsetek gospodarstw domowych utrzymujących się głównie z rolnictwa na przestrzeni lat 2010-2020 zmniejszył się o 0,4 p.proc. Oprócz działalności rolniczej głównym źródłem utrzymania były także:

- praca najemna – dla 40,9% omawianych gospodarstw domowych (w 2010 r. – 34,7%),
- emerytury i renty – dla 26,4% (w 2010 r. – 8,1%),
- działalność pozarolnicza – dla 7,1% (w 2010 r. – 8,1%),
- inne niezarobkowe źródła utrzymania (poza emeryturą i rentą) – dla 3,5% (w 2010 r. – 4,3%).

Wykres 8. Struktura liczby gospodarstw domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego według głównego źródła dochodów i rodzaju prowadzonej działalności rolniczej w 2020 r.

W grupie gospodarstw prowadzących wyłącznie produkcję roślinną oraz w grupie gospodarstwach z produkcją mieszaną (roślinną i zwierzęcą) odnotowano najwyższy odsetek gospodarstw domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego uzyskujących dochody z działalności rolniczej (po 13,5%), a najmniej gospodarstwa prowadzące wyłącznie produkcję zwierzęcą (9,6%).

***

W przypadku cytowania danych Głównego Urzędu Statystycznego prosimy o zamieszczenie informacji: „Źródło danych GUS”, a przypadku publikowania obliczeń dokonanych na danych opublikowanych przez GUS prosimy o zamieszczenie informacji: „Opracowanie własne na podstawie danych GUS”.

Opracowanie merytoryczne:
Urząd Statystyczny w Rzeszowie
Dyrektor Marek Cierpiat-Wolan
Tel.: 17 853 52 10, 17 853 52 19

Rozpowszechnianie:
Rzecznik Prasowy Prezesa GUS
Karolina Banaszek
Tel.: 695 255 011

Podkarpacki Ośrodek Badań Regionalnych

Tel.: 17 853 52 10, 17 853 52 19

e-mail: sekretariatusrze@stat.gov.pl

www.rzeszow.stat.gov.pl

@Rzeszow_STAT

@USRzeszow

Powiązane opracowania:

Publikacja GUS pt. *Powszechny Spis Rolny 2020. Raport z wyników*

<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rolnictwo-lesnictwo/psr-2020/powszechny-spis-rolny-2020-raport-z-wynikow,4,1.html>

Publikacja GUS pt. *Powszechny Spis Rolny 2020. Metodologia i organizacja badania*

<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rolnictwo-lesnictwo/psr-2020/powszechny-spis-rolny-2020-metodologia-i-organizacja-badania,3,1.html>

Ważniejsze pojęcia i wyjaśnienia metodologiczne zawarto w wyżej wymienionych opracowaniach.

Temat dostępny w bazach danych:

Bank Danych Lokalnych – Powszechne Spisy Rolne – PSR 2020

<https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>